

Nabijheid in tijden van afstand

FACTSHEET

Het wordt steeds duidelijker dat jongeren hard geraakt zijn door de COVID-19crisis (1-4). Het gebrek aan fysiek contact en mogelijkheden tot activiteiten heeft grote gevolgen voor ze gehad op sociaal, economisch en mentaal vlak. Ook het jongerenwerk veranderde in deze periode. Door de COVID-19 maatregelen waren jongerenwerkers genoodzaakt om verdere stappen te zetten in het werken in de online leefwereld van jongeren omdat de beoogde doelgroep niet meer in de publieke ruimte mocht komen zonder essentiële reden (5-6). Er waren minder mogelijkheden tot fysieke ontmoetingen en er lag meer nadruk op de signalerende en verbindende functie van het jongerenwerk in de samenleving. Bovendien is er een groep jongeren in kwetsbare situaties, onzichtbaar voor het fysieke werk, die wel online te vinden is (7).

Deze factsheet laat de ervaringen van jongeren in de COVID-19 periode zien en beschrijft de verschillende manieren waarop jongerenwerkers bleven aansluiten bij jongeren in kwetsbare situaties. We sluiten af met werkzame factoren die behouden zouden moeten worden na de periode van COVID-19 om het Nederlandse jongerenwerk te versterken. Lees [hier](#)¹ de uitgebreide rapportage.

Ervaringen jongeren

In de COVID-19 periode zijn de verschillen tussen jongeren groter geworden en jongeren die zich al in een kwetsbare positie bevonden hebben het nóg moeilijker gekregen. Er komen drie factoren naar voren die een belangrijke rol spelen in het welzijn van de jongeren die wij gesproken hebben: steun vanuit en contact met de sociale omgeving, stabiliteit in het dagelijks leven in de vorm van een eigen (veilige) plek, mogelijkheden tot studie en/of werk en als laatste het vertrouwen in het eigen kunnen en de toekomst. De impact van de COVID-19 crisis is groter voor jongeren bij wie deze factoren ook voor de crisis al minder goed gewaarborgd waren, bijvoorbeeld omdat ze al dak- en thuisloos waren, te maken hadden met spanningen thuis of te kampen hadden met mentale problemen. Voor jongeren die geen sociaal netwerk hebben waar ze op terug kunnen vallen is het extra belangrijk geworden dat jongerenwerkers actief naar ze op zoek gaan en op een laagdrempelige manier contact met hen leggen.

¹<https://www.inholland.nl/onderzoek/publicaties/nabijheid-in-tijden-van-afstand>

Hoe blijven jongerenwerkers nabij in tijden van afstand?

Aansluiten bij de offline leefwereld

Jongerenwerkers zorgden er gedurende de lockdown periodes en de periodes waarin strak gewerkt moest worden met maatregelen (gelimiteerd aantal personen) voor dat zij fysieke ontmoetingen bleven faciliteren voor jongeren die dit nodig hadden. Ze zorgden voor individuele, fysieke contactmomenten met jongeren buiten of bij jongeren thuis en ze zorgden ervoor dat de meest kwetsbare jongeren nog in het jongerencentrum of bij de inloop terecht konden. Verder zien we dat jongerenwerkers trouw bleven aan hun outreachende methoden; ze bleven zoveel mogelijk ambulant werken.

Aansluiten bij de online leefwereld van jongeren

Jongerenwerkers faciliteerden online ontmoetingen om in contact te komen en in contact te blijven met jongeren in kwetsbare situaties. Door zich digitale vaardigheden (van gamen en vloggen tot Instagram en Snapchat) in sneltreinvaart eigen te maken hebben ze direct ingespeeld op de ontwikkelingsbehoeften van jongeren in de online leefwereld. Waar jongerenwerkers eerder voornamelijk individueel online contact onderhielden met jongeren (via bijvoorbeeld WhatsApp), vond tijdens de COVID-19 crisis meer groepscontact plaats via Instagram of door het spelen van online games (zoals FIFA of Fortnite). De COVID-19 crisis heeft de urgentie van werken in de online leefwereld versterkt én ervoor gezorgd dat het een breed gedragen manier van handelen is geworden in het jongerenwerk.

Wat nemen we mee naar de periode na COVID-19?

Contact met jongeren

Verschillen tussen jongeren zijn groter geworden, daarom is het nu belangrijker dan ooit om jongeren in kwetsbare posities te bereiken en goed in contact te blijven met hen, zowel online als offline. Het is belangrijk om samen met jongeren op zoek te gaan naar manieren om hun gevoel van zingeving te versterken, om het sociale netwerk van jongeren te versterken én om jongeren passende ondersteuning te blijven bieden in het volwassen worden.

Toekomst van het jongerenwerk

Het jongerenwerk zal een combinatie moeten blijven van aansluiten bij de offline leefwereld en aansluiten bij de online leefwereld van jongeren: het hybride jongerenwerk.

Aansluiten bij de offline leefwereld

Twee zaken zijn belangrijk in het aansluiten bij de offline leefwereld:

1. Jongeren die het moeilijk hebben hechten veel belang aan een alternatieve thuisbasis, een soort huiskamer waar ze zichzelf kunnen zijn en kunnen praten met iemand die een bekend gezicht heeft. Er moeten voldoende tijd, ruimte en middelen vrijgemaakt worden voor inloopactiviteiten in buurthuizen of buiten op straat in de wijk, ook als deze activiteiten niet op een specifiek ontwikkeldoel zijn gericht. Dit om de openheid te bieden om met elkaar een relatie op te bouwen en geborgenheid te ervaren.
2. Jongeren hebben behoefte aan persoonlijke aandacht en vinden het belangrijk om niet alleen als onderdeel van een groep, maar ook individueel gezien te worden. Wanneer jongerenwerkorganisaties jongerenwerkers de tijd en ruimte blijven bieden om ook

individuele afspraken met jongeren te maken, dan kan dat een mooie manier zijn om regelmatig bij jongeren te checken en te polsen hoe het met ze gaat.

Aansluiten bij de online leefwereld van jongeren

Het is nodig om in te blijven zetten op het ontwikkelen van online-vaardigheden van jongerenwerkers. Om goed aan te blijven sluiten bij de beleavingswereld van jongeren, zouden jongerenwerkers, hun organisaties en opdrachtgevers het werken in de online leefwereld van jongeren als integraal onderdeel van het jongerenwerk moeten beschouwen en zich hierin moeten blijven ontwikkelen.

Het is goed om het werken in de online leefwereld niet alleen te zien als een manier om informatie te 'zenden' aan jongeren, zoals de afgelopen tijd veel gebeurde rondom de coronamaatregelen en vaccinaties, maar ook om in te spelen op de vragen die jongeren zelf hebben en aan te sluiten bij de thema's die zij belangrijk vinden.

BVJong heeft in samenwerking met diverse jongerenwerkers het afgelopen jaar een *verzameling*² gemaakt van tips en tricks rond jongerenwerk op afstand.

Als laatste is het nodig om verder te onderzoeken of en hoe methoden van werken in de online leefwereld als aanvulling kunnen worden ontwikkeld en geëxpliciteerd ten opzichte van de huidige methodieken die in het jongerenwerk gebruikt worden (zie ook Manders & Todorović, 2021).

Verantwoording

Dit onderzoek is uitgevoerd door het lectoraat Jeugd en Samenleving (Hogeschool Inholland) en het lectoraat Youth Spot (Hogeschool van Amsterdam) in opdracht van het Kennisportaal van KeTJAA, de Regionale Kenniswerkplaats Jeugd Amsterdam-Amstelland.

Dit onderzoek is ook terug te vinden op www.ketjaa.nl³. KeTJAA richt zich op het beter ondersteunen van kwetsbare jongeren in Amsterdam-Amstelland en wordt gefinancierd door ZonMw en de gemeente Amsterdam.

In de periode van juni 2020 tot april 2021 hebben in totaal 30 jongeren tussen de 17 en 27 jaar vragenlijsten ingevuld, waaronder studenten, jongeren die in contact zijn geweest met jongerenwerkers en ongedocumenteerden en dakloze jongeren. Daarnaast is gebruik gemaakt van zeven uitgewerkte interviews met jongeren vanuit het lectoraat Youth Spot van de HvA. Deze enquêtes en interviews zijn deductief en inductief gecodeerd. Tot slot is gebruik gemaakt van 26 praktijkbeschrijvingen van 17 jongerenwerkers en interviews met zeven jongerenwerkers uit drie projecten: Jongerenwerk in de online leefwereld (JiOL), Pedagogisch handelen in het jongerenwerk (PHIJ) en Betekenis Jongerenwerk voor jongeren in specialistische jeugdzorg (BJSJ). Deze praktijkbeschrijvingen en interviews zijn gecodeerd (deductief en inductief) met behulp van MAXQDA.

²<https://www.bvjong.nl/wp-content/uploads/2020/04/Jongerenwerk-Verbindt-Jongerenwerk-tijdens-Covid-versie-27032020.pdf>

³<http://www.ketjaa.nl/>

Juni 2021

Literatuur

1. MEE (2020, 8 december). *Kwetsbare jongeren in coronatijd*. Geraadpleegd op 22 april 2021, van <https://www.mee.nl/assets/uploads/downloads/Rapporten-MEE-NL/Signaleringsrapportage-kwetsbare-jongeren-najaar-2020.pdf>
2. Kaulingfreks, F. (2021, 28 januari). Het bestrijden van de coronacrisis leidt tot een andere crisis; onder jongeren. *Volkskrant*. Geraadpleegd op 22 april 2021, van <https://volkskrant.nl/columns-opinie/het-bestrijden-van-de-coronacrisis-leidt-tot-een-andere-crisis-die-onder-jongeren~be7b0069/>
3. Engbersen, G., Van Bochove, M., De Boom, J., Burgers, J., Etienne, T., Krouwel, A., Van Lindert, J., Rusinovic, K., Snel, E., Van Wensveen, P., & Wentink, T. (2020). *De verdeelde samenleving: De maatschappelijke impact van COVID-19 in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam & Nederland*. Rotterdam: Erasmus School of Social and Behavioural Sciences & Kenniswerkplaats Leefbare Wijken.
4. Kuip, J. (2020). *Werken aan mentale gezondheid van jongeren: Adviezen voor gemeenten tijdens de coronacrisis*. Geraadpleegd op 20 april 2021, van <https://www.nji.nl/Download-NJi/Werken-aan-mentale-gezondheid-van-jongeren.pdf>⁴
5. NJi (2021, 7 juni). *Professionals in het jongerenwerk*. Geraadpleegd op 26 april 2021, van [https://www.nji.nl/nl/coronavirus/Professionals/Specifiek-beroep-of-werkveld/Professionals-in-het-jongerenwerk#Jongerenwerk in coronatijd gaat zoveel mogelijk door](https://www.nji.nl/nl/coronavirus/Professionals/Specifiek-beroep-of-werkveld/Professionals-in-het-jongerenwerk#Jongerenwerk%20in%20coronatijd%20gaat%20zoveel%20mogelijk%20door)
6. Van Beek, G., Sheombar, A., Van Hinsberg, A., Koch, K., & Hermes, J. (2019). *Online jongerenwerk: hoe doe je dat goed?* Kennisplatform Integratie en Samenleving & Movisie. Geraadpleegd op 11 mei 2021, van [https://pure.hva.nl/ws/files/17927391/Brochure Jongerenwerk in de online leefwereld van jongeren.pdf? ga=2.7891124.706252035.1624544890-994506755.1599463870](https://pure.hva.nl/ws/files/17927391/Brochure_Jongerenwerk_in_de_online_leefwereld_van_jongeren.pdf?ga=2.7891124.706252035.1624544890-994506755.1599463870)
7. Manders, W., & Todorović, D. (2021). *Jongerenwerk in de online leefwereld van jongeren*. Hogeschool van Amsterdam, Amsterdams Kenniscentrum voor Maatschappelijke Innovatie, Lectoraat Youth Spot.

Contact

Sophie Vermaning: sophie.vermaning@inholland.nl⁵

Evelien Rauwerdink-Nijland: evelien.nijland@permens.nl⁶

⁴<https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/Werken-aan-mentale-gezondheid-van-jongeren.pdf>

⁵<mailto:sophie.vermaning@inholland.nl>

⁶<mailto:evelien.nijland@permens.nl>

nholland
**jeugd en
samenleving**

